

Násilí aneb jazyk primitivů

Seděl přede dveřmi kanceláře ředitelky, pozoroval mouchu lezoucí po protější nástěnce s výkresy spolužáků na téma „Moje rodina“. Jeho mezi nimi nebyl. Za dveřmi slyšel rozhovor mezi ředitelkou školy a jeho třídní učitelkou paní Zlomilovou.

Její hlas byl plný hněvu a bezradnosti. „Už zase!“ prohlásila. „Co už zase?“ ptala se jí ředitelka. „Má modřiny na zádech a stehnech. Nechtěl cvičit, že ho to bolí. Ihned mi došlo, co se děje a prohlédla jsem mu bolavá místa. Vypadá to jako otisky rukou a nějakého opasku.“

Ředitelka chvíli mlčela, potom skoro nepřítomným hlasem odvětila: „Pošleme dopis rodičům, aby se dostavili do školy. Co nejdříve.“ Poté žádost napsala na kus dopisního papíru a předala ji paní Zlomilové. Ta vyšla z kanceláře, podala papír chlapci se slovy, aby ho doma odevzdal a poslala ho domů. Když odcházel, se smutkem v očích se dívala na jeho kulhavou chůzi. Nevěřila, že by někdo mohl být schopný být jen vztáhnout ruku na tak nadané a doposud bezproblémové dítě, natož mu způsobit tak ošklivá zranění. Co to je za člověka, chová-li se k jinému člověku takovým způsobem? Je to přeci ten samý druh formy života jako je on. A co víc, je to jeho vlastní dítě. Pomalou chůzí šla zpět za svou třídou.

Mezitím už se chlapec loudal ulicemi města. Nespěchal domů. Věděl, že matka je ještě v práci a sám se svým otcem být nechtěl. I přes svůj věk ho znal dost dobře na to, aby usoudil, že bude lépe vzkaz předat matce. Šel sice pomalu, ale nenechal se však rozptylovat ruchem dopolední ulice, neboť zároveň věděl, že kdyby přišel domů moc pozdě, bylo by zle.

Po chvíli dorazil domů, velice se mu ulevilo, když zjistil, že otec spí. Našel ho v obývacím pokoji v křesle. V jedné ruce držel nedopité pivo, v druhé ovladač od televize, která hrála přes celý byt. Rozhodl se ji trochu ztišit, aby mohl mít chvíli klid na učení. Pokusil se otcí vzít dálkové ovládání, ale ten se tím probudil. „Co tu děláš? Nemáš být ve škole? Zase se ulejšváš ty, ty... spratku jeden! To máš po tý své matce, neznáte povinnosti, nevíte, co je to pro něco se dřít, nemáte disciplínu, však počkej...“ Chlapec se raději nesnažil otcí vysvětlit, proč ho poslali domů. Věděl, že by ho stejně nevnímal. Na poslední chvíli stačil zaběhnout do svého pokoje, když se po něm jeho rozzuřený otec ohnal rukou. Ještě chvíli na něj řval za dveřmi, přičemž vulgárními slovy nešetřil. Pak se nakonec odebral zpět do křesla k televizi.

Chlapec si lehl na postel a přemýšlel o dosavadních událostech dnešního dne. Z oka mu vyrazila slza a stékala po jeho bledých tvářích. „Jaké to asi je, mít rodiče, kteří své děti nebijí? Proč zrovna já musím takové mít? Jsem opravdu já ten, kvůli kterému je zde takové napětí?“ Téměř denně ho takové myšlenky napadaly. Znal pouze život ve strachu, plný řevu a násilí. Netušil, jak to probíhá v jiných rodinách, jelikož neměl žádné kamarády. Ze školy byl nucen chodit rovnou domů a ve škole s ním málokdo promluvil. Byl však dostatečně inteligentní na to, aby si domyslel, že jeho domácí prostředí asi nepatří mezi ty správné exempláře běžné rodiny. Zanedlouho ho sled myšlenek unavil a usnul.

„Petříčku, spinkáš?“ Chlapec sebou na posteli cukl a probudil se. Uviděl ve dveřích stát matku, která již přišla z práce. Na jejich ubrečených očích se dalo poznat, že už se stihla přivítat s otcem. Povyprávěl jí, co se dnes dělo ve škole, předal jí dopis a dlouze ji objal. Ona mu objetí opětovala. Zároveň si všimla jeho ran. Věděla, že pro něj není jednoduché snášet takový život. „Už to nebude trvat dlouho, víš? Musíš to chvíli vydržet, pro tatínka je těžké, že ho vyhodili z práce. Ale jistě si už brzy něco najde a vše bude zase stejné jako dřív, uvidíš.“ Jenže chlapec si nevzpomínal na žádné „dřív“. Jediné, co znal od svého otce, byly samé

vulgarismy a jedna rána za druhou. Už 4 roky je nezaměstnaný a svůj „vztek“, jak tomu on sám říkával, nad těmi „parchanty“, kteří ho vyhodili z práce, utápí v alkoholu.

Matka si lístek přečetla a s povzdechem odešla do obývacího pokoje. Její manžel byl v obvyklé poloze u televize. Poreferovala mu, jak se věci mají, přečetla mu dopis od ředitelky, v němž mimo jiné stálo i to, že v případě nevyřešení problému by škola byla nucena zavolat sociální úřad. Nedočkala se však reakce hodné normálního člověka. To, co následovalo, byla další várka řevu. To už však nevydržela a vyčetla manželovi jeho věčné povalování se a neustálé týrání jejich syna. Reakce však předčila očekávání.

„Co si to dovoluješ? Víš, co to pro mě je, sedět tu a neustále poslouchat vaše stížnosti na mě, sledovat, jak proti mně vymýšlíte nějaké podrazy a nechápete, že za to mohou ti, co mě vyhodili z práce. Ten tvůj spratek se neustále schovává za tebe. A co děláš ty? Nic, přijdeš z práce a jdeš za ním. To, že nemám co pít nebo jíst, tě nezajímá, zajímá tě jen ten tvůj fracek!“ Za doprovodu těchto a dalších nadávek začal ženu fackovat. Ta už se reflexivně skrčila a obličej si zakryla rukama. Muže však amok nepřecházel ani po chvíli, naopak se jeho agrese ještě zvyšovala a začal se ženou doslova házet po bytě. Ta byla vyděšena víc než kdy jindy, jelikož takové chování u něj ještě nezažila. Byla zvyklá na řev a sem tam na nějaký úder. Takto vzteklého ho však ještě neznala. Začala přemýšlet o tom, jak by se z toho dostala, jak by se mu vysmekla. Připadalo jí to nekonečně dlouhé. „Přejde ho to někdy vůbec? Co ho to proboha popadlo? Jak se mohu bránit, když ho naštvě jakákoli má reakce? A co chudák chlapec, jestlipak...“ nedokončila myšlenku. Vše pro ni ztichlo, jen se zhroutila k zemi. Muž ještě chvíli řval a poté se odebral zpět k televizi. Nebylo by to poprvé, co před ním raději předstírala mdloby, a tak ho již více nezajímala.

Jelikož bydleli v panelovém domě ve 4. patře, tak se samozřejmě řev šířil i do okolních bytů. Nebyla to již tedy žádná ojedinelost, že paní Remlová, která bydlela po nimi, opět tiše naslouchala hluku shora. „Proboha, co je to za lidi? Jak může muž na svou ženu takhle řvát? A proč ona si tohle nechá líbit? Je snad tak naivní, že věří, že svého muže dokáže změnit? Chudák to dítě.“ V tom ji z proudu myšlenek vyrušila další ohlušující rána. To už paní Remlová nevydržela, zavolala policii a vysvětlila jí, oč tu běží a že je opravdu naléhavé, aby přijeli nebo se něco stane. Již několikrát se na policii obrátila s žádostí, aby přijeli „pomáhat a chránit“.

Zkusili zazvonit, nic se nedělo. Slyšeli však uvnitř hrát televizi a brečet dítě. Po druhém zazvonění jim přišel otevřít osmiletý chlapec se slzami v očích. Jen dveře pootevřel a běžel kamsi do bytu. Policisté opatrně vešli dovnitř. U televize našli spícího muže, z kterého byl cítit alkohol na metry daleko. Jeden zůstal, aby ho vzbudil, další dva šli prohledat zbytek bytu. Zejména je zajímalo, kam chlapec odběhl.

„Karle, neprodleně zajisti toho muže, aby neměl jak utéct a přijď sem!“ Policista nevěděl, proč takový spěch, ale provedl to. Když však dorazil do kuchyně, zůstal ochromeně stát. Na zemi nehybně ležela tmavovlasá žena ve věku asi 35 let a vedle ní na zemi seděl malý chlapec, držel ji za ruku a neustále opakoval: „Mami, nespí, mami, mami!“ Policisté místo neprodleně zabezpečili a chlapce odvedli s sebou na stanici. Byl zmatený. „Proč mě odvedli z domu? Udělal jsem snad něco? Co je s maminkou?“ Po chvíli se ho ujala mladá policistka. Ptala se ho na různé věci. Jestli na něj někdy otec řval, jestli řval na matku, zda-li je bil. Chlapec řekl vše popravdě a taky přiznal, že ten večer celý ten incident potají sledoval zpoza dveří. Policistka sepsala protokol a za chvíli už s ní seděl v policejním autě.

Znal tu cestu, jeli za babičkou na venkov. „Už bude dobře,“ usmála se na něj s těmito slovy policistka.

Jeho matka byla převezena do nemocnice, kde se několik dnů léčila z poranění hlavy a dalších pohmožděnin. Ovšem co teď? Kam má jít? Nemůže se přece vrátit domů. Je pravda, že její muž čeká ve vazbě na soudní proces z vážného ublížení na zdraví a dalších trestných činů, ví také, že její syn je mimo nebezpečí u své babičky, ale pořád by ji doma znepokojovalo prostředí, ve kterém tolik let trpěla. Rozhodla se pro pomoc odborníků.

Obrátila se na Bílý kruh bezpečí, což je organizace sloužící mimo jiné pro pomoc obětem domácího násilí. Byla překvapena, jak laskavě s ní každý jedná. Již dlouho nezažila tak vlídné zacházení. Ihned jí byla přidělena pracovnice, která začala prozkoumávat její případ. Vedla s ní sáhodlouhé rozhovory o tom, jak probíhalo soužití s jejím hrubým mužem, jak všechno snášel syn a proč nevyhledala pomoc již dříve. „Myslela jsem, že je to jen dočasný stav, který se brzo změní v normální život,“ odpověděla Petrova matka na tuto otázku.

Bylo jí také zajištěno ubytování v azylovém domě, s kterým Bílý kruh bezpečí spolupracuje. Prvních pár dní neměla žádné sezení, jelikož potřebovala chvíli jen sama pro sebe, aby si vyjasnila události posledních dnů. Později však byla začazena do různých skupinových aktivit a konverzací, které vedly k odbourání strachu z agresora. Její psychický stav se neustále zlepšoval, a proto se také zapojovala do některých manuálních činností, které se zde praktikovaly, aby se tito lidé dokázali rychleji vrátit do kolejí běžného života.

Ovšem její syn na tom nebyl zdaleka tak dobře, jak si myslela. Po příjezdu k babičce nepromluvil takřka ani slovo. To je však pochopitelné od dítěte tak dlouho snášejícího domácí násilí. Ve společnosti ostatních dětí jeho věku byl ale velice hrubý a někdy i agresivní. Proto jeho babička raději zavolala na DONA linku, která slouží pro telefonickou pomoc obětem domácího násilí. Zde byla po vylíčení vnukova chování odkázána na nejbližší intervenční centrum. Neměla důvod čekat, a tak hned druhý den do centra zajela.

Bylo zde přímo oddělení věnované dětem. Chlapec byl zpočátku velice zmatený. „Co to je za lidi? Proč tu jsem?“ ptal se sám sebe. Ovšem profesionálním a zároveň přívětivým jednáním ho sociální pracovnice brzy přesvědčila, že se nemusí ničeho bát. Brzy si zvykl na každodenní návštěvu této organizace a po několika sezeních, kde mu bylo vysvětleno, jak špatné chování jeho otce bylo, se jeho stav velice zlepšil. Uvědomili ho o tom, že takové činy bývají tvrdě trestány a že je to počinání velice nelidské. Pro tak rozumného chlapce nebyl problém to pochopit. Kreslili obrázky na všelijaká témata o jeho myšlenkách a pocitech.

Zanedlouho mu sdělili, že se bude stěhovat zpět ke své matce, která již měla zajištěnou práci a trvalé bydliště. Tou dobou byl u konce i proces s jeho otcem, jenž byl po pozorování a psychotestech odsouzen k dlouhému pobytu ve vězení za několik trestných činů týkajících se násilí a omezování lidské svobody.

Dnes jsou to již 3 roky od onoho osudného incidentu, kterým jedna éra života skončila a druhá začala. Petr neměl žádné problémy vrátit se do školy a dohnat učivo. Dokonce má mnoho kamarádů, se kterými tráví volný čas. Jeho matka si udržela zaměstnání a své trápení dávno překonala. Našla si i nového přítele, který se k ní chová velice mile. Nejen k ní, ale i k Petrovi, který si ho brzy oblíbil a našel v něm otce, jakého před tím neměl.

A odsouzený agresor? Ten bude mít ještě velmi dlouhou dobu na to, aby si uvědomil, jak se má správný člověk, manžel a otec chovat.